

MARATHI (109)
Answer Key (2018-19)

STD- XII

Marks-100

विभाग — अ

प्रश्न	उप प्रश्न	अपेक्षित उत्तर	गुण दान
१		खालील उतारा वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची योग्य उत्तरे द्या.	१०
	१	योग्य मार्ग सापडणार नाही — उत्साह राहणार नाही — वेळेचा अपव्यय — श्रम, कष्ट चुकीच्या दिशेने — आपल्या क्षमतांचा आवाका समजणार नाही — अंतः प्रेरणा राहणार नाही.	०३
	२	अभ्यासाला दिशा — कृतीशील बनवते — आत्मविश्वास वाढतो — स्वतःतील क्षमतांचा शोध — स्वतःची नव्याने ओळख — अडचणींवर, प्रश्नांवर मात करणे सोपे.	०३
	३	अवास्तव व कल्पनेपलीकडील गोष्टींच्या ओढीमुळे — जे शक्य नाही ते प्राप्त करण्याचे स्वप्न — ध्येय साध्य होत नाही — नैराश्य पदरात पडते.	०२
	४	अपूर्णतेच्या चक्रव्यूहातून बाहेर पडण्यासाठी	०१
	५	ध्येयपूर्तीकडे	०१

विभाग — ब

प्रश्न	उप प्रश्न	अपेक्षित उत्तर	गुण दान
२		खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा. निबंधात खालील मुद्दे महत्त्वाचे	१५
		आकर्षक प्रारंभ व समर्पक शेवट	
		आशयाची मुददेसुद मांडणी	
		विषयज्ञान, तर्कशक्ती व त्याची सलग मांडणी	
		म्हणी, वाक्प्रचार, काव्यपंक्ती यांचा योग्य उपयोग	
		हस्ताक्षर व शुद्धलेखन	
		विरामचिन्हांचा योग्य वापर	
		भाषाशैली	
		वरील सर्व मुददयाचा विचार करून एकत्रित गुणदान करावे.	

विभाग – क

प्रश्न	उप प्रश्न	अपेक्षित उत्तर	गुण दान
३	अ	अ. खालील पैकी कोणत्याही पाच वाक्यामध्ये सूचनेप्रमाणे बदल करा.	१५
	१.	मिश्र वाक्य – आमचे शरीर सुदृढ व्हावे म्हणून आम्ही योगासने करतो	०३
	२.	विधानार्थी वाक्य – आज गाडीत अतोनात / खूप गर्दी होती.	०३
	३.	वाक्यप्रचाराचा अर्थ – भारतीय संस्कृतीच्या मूल्यांचा ठसा सान्या जगतावर उमटला आहे.	०३
	४.	केवल वाक्य – केवलवाक्य – दादासाहेबांनी सुताराकडून एक छान झोपाळा करून घेऊन त्याची मी बागेत स्थापना केली.	०३
	५.	उद्गारार्थी वाक्य – तुझ्या भेटीने किती आनंद झाला!	०३
	६.	वाक्यप्रचार - आईने डोळे वटारताच मुलाने आपली चूक कबूल केली.	०३
	७.	संयुक्त वाक्य – आई स्वयंपाक करत होती आणि कोणीतरी बेल वाजविली.	०३

प्रश्न	उप प्रश्न	अपेक्षित उत्तर	गुण दान
३	ब	वचन बदला.	२
	१.	चौथरे	०१
	२.	घोडे	०१
	क	खालील शब्दांचा क्रियाविशेषणासारखा अर्थपूर्ण वाक्यात उपयोग करा.	०३
	४.	मोरश्वर काका चांगले वागत होते.	०१
	५.	मी तुला वर्गाबाहेर अनेकदा पाहिले.	०१

	६.	सरांनी मला वारंवार सूचना दिल्या. कोणतीही समर्पक वाक्ये अपेक्षित	
३	ई.	शब्दजाती. (कोणतेही - ५)	
	१.	सावकाश- क्रियाविशेषण अव्यय	१
	२.	ढगामागे - शब्दयोगी अव्यय	१
	३.	व - उभयान्वयी अव्यय	१
	४.	शिकवतात - क्रियापद	१
	५.	चौपट - विशेषण	१
	६.	आपण - सर्वनाम	१
	७.	चांगुलपणा - भाववाचक नाम	

विभाग - ड

प्रश्न	उप प्रश्न	अपेक्षित उत्तर	गुण दान
४	अ	पाठाधारे सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही - २)	१०
	१.	पाठाचे नाव - सोयरा वृक्षवल्लीचा - लेखक-अविनाश हळबे - लेखकाची अमरावतीला बदली - उन्नीकृष्णाने बंगला भाड्याने मागणे - लेखकानी देणे - बंगला माळावर उजाड स्थितीत - दोन वर्षांनी लेखकाची भेट - आश्चर्य - चारही बाजूंनी निरनिराळ्या रंगाची झाडे - सुंदर फुलांचा ताटवा	०५
	२.	पाठाचे नाव - अति काळजीचे परिणाम - लेखक निरंजन घाटे बाबुरावांची नातवास भेट यंत्रमानव - उदा. यंत्रमानवाचे विचारणे हा केर कुठे टाकू ? - वैतागलेल्या बाईसाहेबांचे उत्तर - टाक माझ्या डोंबलावर - यंत्रमानवाचा पुढचा प्रश्न - डोंबल म्हणजे कोणता अवयव - डोंबल म्हणजे डोक कळल्यावर - टोपली सरळ डोक्यावर टाकील किंवा ही आज्ञा मी पाळू शकत नाही असे उत्तर देईल - होणाऱ्या अपायांची यादी सादर करील.	०५
	३.	पाठाचे नाव.....आणि कैदेत - लेखक - ले. कर्नल श्याम चव्हाण नाल्याच्या प्रचंड प्रवाहात लेखकाचे वाहत जाणे - दिसले की चिनी शिपायांच्या बंदुकीच्या गोळ्यांचा वर्षाव -	०५

	किनाऱ्यावर येताच गोळया चुकवत धावणे — लपून व्हाणे — चिनी शिपायांनी घेरणे — लेखकाला रायफल रोखून अटक करणे.	
ब	पाठाधारे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा (कोणतेही — २)	१०
१.	: पाठाचे नाव — आदर्शाच्या शोधात लेखक — डॉ. ए.पी. जे. अब्दुल कलाम — तरूणांशी संवाद म्हणून मांडलेल्या मतांमधील एक विचार — तरूणांनी आपल्या उद्देशांवर आणि विधायक स्वप्नांवर विश्वास ठेउन कार्य — यश हमखास — युवाशक्ती देशाची संपत्ती — मोठेपणी त्यांच्या समोर आदर्श — आई—वडील व प्राथ—शिक्षक— चांगले आदर्श होउ शकतात. — प्रस्तुत विधानात देशाची संपत्ती टिकवायची असेल तर त्यांच्या समोर चांगले आदर्श ठेवणे गरजेचे हा विचार दिसतो	०५
२.	: पाठाचे नाव — माझ्या आयुष्याची गोष्ट — लेखिका — गिरिजा कीर — लेखिकेच बालपण मुरूड समुद्रकिनाऱ्यावर — समुद्रकिना—यासह, इतर व्यक्तींचा सहवास — मीली नावाच्या मैत्रिणीची आई हिराची आई — प्रेमळ स्वभाव — आईची माया — प्रति आईच — म्हणून लेखिका म्हणते हिराच्या आईच प्रेम मिळालं म्हणून मी त्या घराला बांधली गेली. — आईच्या मायेबद्दलची कृतज्ञता व्यक्त केली आहे.....	०५
३	पाठाचे नाव — ज्याचं त्याचं नंदनवन — लेखक—रवींद्र रामचंद्र पिंगे स्पष्टीकरण — नंदनवनाची कल्पना व्यक्तिसापेक्ष — नंदनवन खूप लांब असते — प्रत्येकजण ते मिळवण्यासाठी धडपडत असतो — फ्रामरोझचे उदा. — म्हणून लेखक म्हणतो — लाखात एखाद्याच्या ललाटी नंदनवनाची प्राप्ती कोरलेली असते. वैशिष्ट्य — नंदनवन मानण्यात असतं.	०५
क	कवितेच्या आधारे सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही — २)	१०
१	: कविता — बहरतील मळे — कवी — फ.मु.शिंदे पाऊस नाही — आकाशाचे डोळे कोरडे — धरतीचे डोळे आकाशाकडे — दुष्काळ आहे — शेतकरी हवालदील — दिवसामागून दिवस — पाऊस नाही — शेतक—यांची स्वप्ने	०५

	जळून खाक — आशावाद — शेतक—यांनी हिंमत नाही — तो संघर्ष करतच आहे — निसर्गाशी झुंज — एक ना एक दिवस चांगले दिवस — मळे पुन्हा बहरतील.....इ.	
२	: कविता — सांगितली खूण मने माझ्या — कवी — संत नामदेव प्रापंचिक माणसाने संसार कसा करावा — परस्त्रीला मातेसमान — धनदौलत क्षुल्लक — दुस—यांसाठी जगणे — जनसेवा — इतरांचे दुःख समजून घ्यावे — मनात समाधान असावे — संत सज्जनांचा सहवास — देवाचे नामस्मरण — विवेकबुद्धीने वागणे — साधू—संत, भगवंतास शरण जाणे.	०५
३	: कविता — खांब कवयित्री — शांता शेळके स्त्री घरभर वावरत असते — वाऱ्याची प्रतिमा, आजारी माणसाची सेवा — उशापाशी दिवा होऊन जगते, रांधा—वाढा—उष्टी काढा — हे चक्र कपाळावरचे गोंदण — कपाळावरच्या कुंकवाला उपमा — सूर्य प्रतिमा, पोटातल्या नवजात बाळाला वंशाचा दिवा — स्त्री स्थिर राहून संसार उंचावते, वाढवते — आभाळभर फुलण्याची प्रतिमा, सगळ्या घराचा भार पेलते — देहाचा खांब अशी सार्थ प्रतिमा	०५
ड.	कवितेच्या आधारे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा (कोणतेही — २)	०५
१	या जन्माला फुटे न भाषा — कवी — विंदा करंदीकर —कवितेची मध्यवर्ती संकल्पना — मनातील प्रेमभाव ओठांपर्यंत — प्रकट होत नाही — लग्न झाले तरी पूर्वीची अत्यक्त भावना — व्यक्त नाही — या जन्मात माझ्याओठांत — प्रीतिभावनेची भाषा फुटली नाही, निदान पुढील जन्मी फुटेल का? — या जन्मात प्रेम व्यक्त करता आले नाही — पुढील जन्मात जमेल का? — मनातला प्रश्न अनुत्तरीत — अव्यक्त प्रेमभावना संयमित शब्दांत मांडली..	२.५
१	कविता — आवाहन — कवी — कुसुमाग्रज —कवितेची मध्यवर्ती संकल्पना — कोटी जनतेची शरीरे वेगळी — मनगटाची भाषा ताकद एकच — अंतिम विजय मिळेपर्यंत संघर्ष — जिवंत ठेवणे — हीच प्रतिज्ञा एकजुटीने करूया — सर्पासारखे जहरी शत्रू ठार करणे — बलदंड इच्छा कोटयावधी मनात जागृत ठेवण्यासाठी प्रतिज्ञा. — देशसेवेचे महत्त्व, देशभक्तीची भावना	२.५

३	संदर्भ : कविता — अखंड — कवी — म. ज्योतीराव फुले. —कवितेची मध्यवर्ती संकल्पना — माणसांनी माझा धर्म, माझे राज्य असा भेदभाव करू नये — ईश्वरासाठी प्रत्येकाने सत्याने वागावे — सर्व माणसे सुखी व्हावीत — अशी मी भीक परमेश्वराकडे मागत आहे — मानवजातीच्या भल्यासाठी मी प्रार्थना करीत आहे. — परमेश्वरासाठी जगावे हेच जीवनाचे सत्य	२.५	
इ)	कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.	१०	
१.	— पाठ — दहावीची पूर्वतयारी — लेखक — मुकुंद टांकसाळे रानडेंच्या घरी — बॅड वाजत असतो — लेखकाचा गैरसमज — आपल्या स्वागतासाठी पण प्रत्यक्षात मानसीच्या सरावासाठी बॅड — पंखा बंद करून मानसीला पेपर सोडवण्याचा सराव — खोकण्याचे शिंकण्याचे आवाज टेप करून ते ऐकत अभ्यास सराव — उन्हाच्या तिरीपीत पेपर सोडवणे — असे प्रकार हास्यास्पद व अतिशयोक्तीचे	५	
२	पाठ — चाफा — लेखक — केशवकुमार धोत—याच्या फुलाने चाफ्याचे सोंग — सर्वानी चाफा समजावे म्हणून साजशृंगार — डोके उंचावून बसला — चोळामोळा झालेली आजबाजूची फुले गोळा करून स्वतःला चिकटवणे — स्वतःचे स्वतःच कौतुक करवून घेणे — अंगाला चंदनाची उटी लावणे — कपाठावर हळदीचा लेप — इ.	५	
ई	योग्य पर्याय निवडून उत्तर	५	
१	महाजाल	१	
२	मुलाखत	१	
३	सत्यम शिवम सुंदरम	१	
४	क्यूशीट	१	
५	दर्पण	१	